

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

Constitutivm Pars Tertia. De piorum locorum administratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

Si autem animalia dentur æstimata, ita vt fors danti fal-
ua sit, nihil omnino percipi possit.

Ne fiant contractus, qui libellarii, seu ficti libellarii di-
cuntur, vbi non antecedit emptio certæ rei immobilis pre-
cio iusto.

Vel vbi venditor redimere cogatur; vel vbi non possit
redimere, nisi post certum tempus.

Vel vbi annuus census, ad cuius solutionem res obliga-
tur, superat æstimationem fructuum, quos ex ipsa re do-
minus solet aut potest percipere.

Et si loco pecuniæ vinum, frumentum, vel quid aliud
in singulos annos promittatur; illud ad pecuniæ, & iusti
precii rationem redigatur pro consuetudine locorum.

Si qui autem in aliquo ex his casibus, aut aliis, qui vsu-
ram sapiunt, & a iure, vt iniqui, prohibentur, contraxe-
rint, ipsi contractus, etiam iureiurando muniti, nulli, irri-
ti, & inanes sint. Contrahentes vero, tabelliones, qui in-
strumenta confecerint, proxenetæ vsurarum, aut lucri par-
ticipes, ministrique omnes horum scelerum, & pœnis iure
statutis, & ecclesiasticis censuris puniantur.

Hortamur vero principes & magistratus, vt ipsi etiam
huic pesti, quibus maxime poterunt, remediis occurrant.

CONSTITVTIONVM PARS TERTIA.

De piorum locorum administratione.

VT pia loca omnia fideliter diligenterque administren-
tur, quæ sacrum Tridentinum Concilium episcopo-
rum curæ ac studio maxime commendauit; hæc manda-
mus, quæ illi ab omnibus seruanda curabunt:

Qui hospitalia, seu alia pia loca ad peregrinorum, infir-
morum, senum, pauperumve vsum præcipue instituta, in
commendam, administrationem, aut quemcumque titu-
lum, aut ecclesiis suis vnita, obtinent; domos & ædificia ho-
rum locorum ruinosa vel disiecta sarciant & restituant.

Quæ ab aliis occupata, aut amissa, iniusteve alienata
sunt, recuperent.

Impositum illis onus & officium omnino obeant.

Hospitalitatemque ex fructibus illi muneri attributis
re ipsa exercent.

ANNO
CHRISTI
1565.

Ceteraque omnia præsent, quæ a Viennensi & Tridentino Concilio præscribuntur.

Quod officium si moniti ab ordinario non fecerint, vel per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad sui muneris functionem compellantur; vel eiusdem Tridentini Concilii præscripto eos episcopi ab illa administratione curave in perpetuum amoveant.

Quibus nullo modo condonent, aut remittant eos fructus, quos, contra hospitalium institutionem perceptos, in foro conscientia restituerentur.

Qui pecuniam ecclesiis, confraternitatibus, aut quibuscumque piis locis debent, illorum procuratores, syndici, ministri esse, aut ullam denique in eis officii aut negotii partem administrare non possint.

Administratores ecclesiastici, vel laici piorum locorum, siue hospitalia, Montes pietatis, confraternitates, misericordia, caritates, consortia, disciplina, siue alio quocumque nomine nuncupata sint, qui nunc sunt, intra tres menses; qui deinceps deligentur, antequam ad administrationem accedant, iurent se fideliter & accurate munus suum executuros.

Fructus qui pauperibus addicti fuerint, veris pauperibus tantum distribuant, quemadmodum cuiusque inopia, & eius voluntas, a quo bona illa profecta sunt, postularit.

Qua in re, ne vlla fraus fieri possit, ineatur aliqua ratio, episcopo probanda, qua ei constare possit, in quas personas fructus illi erogati fuerint.

Quos autem compererit episcopus, vel inique distribuendo, vel in suum commodum vertendo, vel inutilibus & superuacaneis sumptibus faciendis, male in administratione versari, eos pro modo culpæ puniat, & ad restitutionem legitime compellat, & ab officio etiam, si ei videbitur, amoveat. Quod si contra quam a Tridentino Concilio decretum est, ne rationem administrationis reddant, tribunal episcopi declinare voluerint, ecclesiasticis pœnis ab eodem coerceantur.

Iis qui bona piorum locorum administrant, ea, si immobilia sint, vel preciosa mobilia, vendere, permutare, in emphyteusin dare, aut quouis modo alienare, nisi iis seruatis, quæ a sacris Canonibus requiruntur, & ex consensu

atque auctoritate episcopi, nullo modo liceat. Qui contra fecerint, episcopi arbitrio puniantur; & quod actum est, irritum ac nullum sit. ANNO
CHRISTE
1564.

Piorum locorum bona administratorum arbitrio ne locentur; sed publice locanda proponantur, facta omnibus conducendi potestate.

Quos piis locis aliquid debere constiterit, iis eorum locorum bona locari ne liceat.

Qui piorum locorum bona conducere voluerit, det idoneum fideiussorem, cum quo iure agi possit æque atque cum ipso principali conductore. Aliter facta locatio & conductio irrita ac nulla sit.

Vt autem hæc, ceteraque omnia, quæ Tridentina Synodus de hospitalibus, & aliis piis locis statuit, facilius episcopi præstare possint; præcipimus parochis, vt diligenter singula, quæ in parochiis suis sint hospitalia, & pia loca, eaque præsertim, in quibus re ipsa hospitalitas, ceterave administratorum munera non exercentur; ad episcopum quamprimum deferant, cuius arbitrio parochi huius officii prætermisisti pœnas dabunt.

Rogamus autem principes, & magistratus omnes, ne episcopos suo officio fungentes, & contra contumaces iure agentes impediunt; sed ea, qua decet pietate, eos omni ope & auxilio iuuent;

In petendis eleemosynis, hospitalium & aliorum locorum piorum nomine, hæc præcipue seruari iubemus;

Vt in illis hospitalibus & piis locis re ipsa quæ debetur hospitalitas, & pia opera exercentur: vt ea loca sint in illa dioecesi, in qua eleemosyna petenda sit; neque ea ad utilitatem eiusmodi locorum alienæ dioecesis conuertatur.

Vt, qui petet, sit eiusdem dioecesis.

Sit bonæ existimationis.

Non fuerit ex numero quæstorum, quos damnauit sancta Tridentina Synodus.

Illud officium gratis, vel constituta certa mercede, præstet; nec vlllo modo particeps sit eleemosynarum.

Ab episcopo eiusdem dioecesis scriptam licentiam quotannis renouandam impetrarit.

Qui contra quam hoc decreto sancitum est, petierit, ab episcopo grauius puniatur.

ANNO
 CHRISTI
 1565.

Cui etiam curæ erit, vt quæ eleemofynæ collectæ fuerint, vere in pium tantummodo eorum locorum vsum, quorum nomine petita fuerint, conferantur.

In hospitalibus, piisque diuersoriis, vbi hospitalitas exercetur, mares cum feminis, etiam specie matrimonii, nisi id certissime constet, versari ne liceat; neve ea loca, quæ bonorum subsidio sunt addicta, circulatoribus, aleatoribus, nebulonibus, & istiusmodi nequissimis hominibus pateant.

Mendici morbum simulantes moneantur, vt se in aliqua arte potius exercentes, inde sibi honestum vitæ subsidium comparent, quam ignauitæ ac desidia dediti, ostiant in triuiis, & in templis miserrime mendicent.

Si id recusauerint, curent episcopi, vt eiiciantur, neque illis domorum hospitalium præterea aditus pateat.

Summopere vero hortamur principes & magistratus, reliquosque omnes Christi fideles, vt mendicos vere ægrotos vnum in locum conducendos, ibique eleemofynis sustentandos, studiosissime curent.

Pœnam excommunicationis eo ipso subeundam proponimus notariis scribisque omnibus, qui testamenta, codicillos, aliasve tabulas de legatis ad pias causas, de rebus, quæ pro male partis, vel furto ablatis, relictæ sunt, quas ipsi rogati conscripserint, aut ab aliis scriptas apud se habeant; nisi ad tres menses episcopo id significauerint. Iis vero qui posthac eius generis negotia scripserint, nisi intra mensem, cuius initium fiat a morte testatoris, eidem episcopo rem notam fecerint, eamque particulam de legatis, vel relictis rebus descriptam & auctoritate publica munitam, debita mercede accepta, illi tradiderint. Quæ omnia sic agantur, nisi iustum intercesserit impedimentum, quo sublato, ea, quæ supra scripta sunt, notarii exequantur.

Decretum autem hoc nostrum bis quotannis ab omnibus parochis populo sibi commissio recitari volumus.

Curent episcopi vt retento piæ eleemofynæ instituto, tollantur publicæ illæ comessationes, ceteraque huius generis, quæ a sodalitatibus, quas confratrias vel confraternitates vocant, præsertim intra ambitum ecclesiarum die pentecostes & die cœnæ Domini, ac certis aliis solennibus festis diebus, pietatis specie fieri solent, non sine bo-

norum offensione, proposita poena suo arbitratu.

Episcopi omnem curam & operam suam conferant ad erigenda & instituenda ex auctoritate summi pontificis loca pia, quæ Montes pietatis appellantur, in singulis ciuitatibus & insignioribus opidis; vnde mutuas pecunias pauperes possint accipere.

Eaque & quæ iam constituta sunt, studiose & fideliter administranda curent.

Principes autem, & magistratus obsecramus, vt ea in re episcoporum studium & diligentiam omni ope adiuuent; nec in eis quidquam præter sortem, nisi pro ministris & aliis necessariis sumptibus, idque ex summi pontificis auctoritate, accipiatur.

De monialibus.

Vt in monasteriis regularium mulierum, quæ in religionem Deo se dicarunt, & integra conseruetur vetus disciplina, & si fortasse vsquam deprauata est, restitatur; ad eamque sese ipsæ conformantes, in rerum diuinarum contemplatione liberius conquiescant: nos has pie recteque viuendi formulas, partim Concilii Tridentini decretis traditas, partim pro ratione horum temporum ad prouincia nostræ vtilitatem constitutas, ab omnibus in hac prouincia monialibus, etiam quæ regularium curæ commissæ, vel alia quauis ratione episcoporum iurisdictioni subiectæ non sunt, ex facultate a summo pontifice Pio IV. nobis data, seruari omnino iubemus.

De monialium numero.

Ex Tridentini Concilii iussu, vnicuique monasterio eum superior monialium numerum constituat, qui pro modo & facultate loci & consuetis eleemosynis sustentari commode possit, idque intra annum facere studeat; neque eum numerum, nisi facta monasterio annua, quæ factis sit, fructuum accessione, augeri villo modo liceat.

Monasteria, in quibus duodecim non sunt, quæ professa velo vtantur, quæque eum numerum propriis fructibus aut consuetis eleemosynis alere non possunt, transferre, & cum aliis monasteriis eiusdem aut alterius ordinis vnire studeat episcopus diligenter; vocatis ad id superioribus regularibus, si modo res agatur eius monasterii, cuius cura ad illos pertineat.

ANNO
CHRISTI
1565.

Si vero eiusmodi vnio minime expedire videatur, eum numerum monialium tempore interire & ad nihilum redigi finat, adempta omnino illis monialibus facultate recipiendi nouitias.

Earum autem monialium monasteria & monasteriorum fructus iam nunc aliis monasteriis, aut locis, quibus ex legibus eius ordinis deberi videbuntur, attribuuntur.

De præfectis & aliis ministris monialium.

EPISCOPI ad duos menses, posteaquam hæ constitutiones in lucem editæ erunt, abbatissas & quascumque præfectas, quæ suum præfecturæ officium perpetuum esse profiterentur, edicto etiam, si ita iudicarint, moneant, proposita priuationis pœna, quam ipso facto subeant, vt illa iura, sibi a sede apostolica concessa, ad alterum mensem ipsis, aut eorum vicariis, ac simulillarum superioribus, si regularium curæ commissæ sunt, exhibeant; vt an recte se habeant, cognosci, & de iis, si opus erit, ad summum pontificem referri possit. Quod si eo præscripto tempore non exhibuerint, eo dignitatis gradu illas priuatas episcopus declaret; detque operam earum superior, vt aliæ in earum locum rite sufficiantur.

Nulla monialis ambiat, aut vlllo quouis modo, siue directe, siue indirecte per se, aut per aliam, honores, officiaue aut cuiusuis generis sui monasterii quærat, hac constituta pœna, vt & ipsa & quæ sibi in ea re fauerint, in capitulo per tres sextas ferias ad pedes singularum monialium terram deosculantes, suam accusent ambitionem, ipsaque præterea, si id officium consecuta erit, eo ceterisque muneribus priuetur, superioris arbitrato.

Singulæ propria voluntate deposita, & ad obtemperandum paratæ, sibi que Dei gloriam & communem monasterii vtilitatem tantummodo proponentes, ad honores & officia eas eligant, quas omni remoto humanitatis affectu, Spiritus sancti impulsu, ad id munus magis idoneas esse iudicauerint.

Præfecta, quocumque nomine appelletur, ex Tridentini Concilii decreto, ne minor quadraginta annis eligatur; quæve in vitæ honestate vixerit octo annis postquam professæ est. Quod si in eodem monasterio non eiusmodi reperiatur, ex alio eiusdem ordinis deligi possit. Sin autem su-

periori, qui electioni præest, hoc etiam incommodum esse videatur, episcopo, vel alio superiore consentiente, eligatur ex iis, quæ in eodem monasterio triginta annis maiores nati sint, quæve annis saltem quinque post professionem recte vixerit. In reliquis constitutiones singulorum ordinum monasteriorum seruentur.

ANNO
CHRISTI
1565.

Huiusmodi præfecta & eius vicaria, discretæ etiam, quæ alio nomine matres consilii vocantur, vbi eæ a capitulo eligi consueuerunt, tacitis suffragiis coram superiore, aut eius ministro eligantur; qui extra monasterium ad cancellos, siue clathros stet ex decreto Tridentini Concilii.

Nequaquam autem ad hæc officia deligi possint, nisi præfecta duas ex tribus partibus calculorum tulerit, vel suffragiis, vel accessu. Vicaria vero & discretæ pluribus dimidia parte suffragiis creentur.

In quibus monasteriis plures germanæ sorores sunt, si earum vna monasterio præficitur, reliquæ sorores neque vicariæ, neque discretæ, neque ianitrices fieri, neque scribæ, aut cellerariæ officio fungi possint.

Minora vero officia, veluti ianuæ, rotæ, sermonibus præpositarum, earumve quæ nouitias docent, sacristiæ præfectarum, & quæ iis præfunt, quæ manuum industria sese exercent; illarum præterea, quæ scribæ, aut ratiocinatoris munere funguntur, & quæ ægrotis ministrant, ab eo, qui electioni præest, vna cum confessore, præfecta, vicaria & discretis pro earum mentis conscientia, quibus opportunum videbitur, tribuantur. Quo decreto nihil derogatum sit iis monasteriis, in quibus ad huiusmodi officia capituli suffragiis moniales deligi solent.

Earum officia, quæ electæ fuerint, sint duorum annorum, aut in quibus ea esset consuetudo, ad summum trium. Illis cum perfunctæ fuerint, tantumdem saltem temporis vacent ab officiis; nec in eisdem confirmari possint a monialibus; nisi grauis causa extiterit, iudicio superioris probata; qui etiam eas ante tempus officio præfinitum inde mouere possit, si id male administrant.

Quæ delectæ fuerint, quemadmodum earum obedientia postulat, officia suscipiant, & eorum munera sine recusatione humiliter exequantur; quæ aliter fecerint sine iusta causa, quæ superiori probata sit, iure suffragii priuentur,

vt ne-

ANNO
 CHRISTI
 1565.

vt neque ipse alias eligere, neque ab aliis eligi possint, arbitrio superioris.

Præfecta monasterii, tamquam communis omnium monialium mater, ipsarum & corporis & animæ salutem diligentissime consulat, easque studiose admoneat, vt puro corde sint, vitæque integritatem seruent, & ad perfectionem virtutum omnium contendant; siquidem quæ religionem susceperunt, nisi ad summum illum gradum pro viribus peruenire conentur, minus sane efficiunt, quam debent, pro vitæ & ordinis instituto, quod profitentur. Meminerit autem sibi reddendam esse rationem iustissimo iudici eratorum, quæcumque moniales eius negligentia aut culpa admiserint.

In primis vero curet, vt pax & concordia sororum conseruetur, sublatis quantum ab ea fieri poterit, omnibus dissidii ac discordiæ causis, vt quemadmodum debent, vnum corpus & vnus spiritus in earum sponso Iesu Christo, perfecto caritatis vinculo colligetur.

Studeat etiam, vt singulæ suo munere recte fungantur; neque vlla alterius officium occupet, nisi auxilii causa; idque ipsius iussu, & vt omnia ordine perficiantur, in primisque vt silentium horis ac locis præscriptis seruetur. Si vero alicuius importunitas, aut re, aut verbo, sororum pace perturbata, caritatem violarit; acerrime ab ipsa præfecta, & si opus erit, a superiore etiam monialium puniatur, & eius animi elatio edometur.

Huic autem præfectæ, eiusve vicariæ, quæ, illa absente, eius vim & locum obtinet, moniales omnes omnino obedientiam, & obseruantiam præstent, quemadmodum earum votum postulat.

Quæ vero eius iussu neglexerit, neque pœnitentiam sibi impositam adhibere voluerit, aut superbe, & iniuriose responderit, non habita eius dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, vel excusando, eam impedierit, quominus illas reprehendat, aut castiget, quæ aliquid commiserint; vt suæ contumaciæ & insolentiæ graues pœnas pendat, apud superiorem accusetur ab iis, quas discretas appellauimus; quæ nisi id fecerint, flagella, disciplinæ nomine, sibi semel adhibere, & humi cibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadis præfecta monialium conuentum, siue capitulum habeat, corrigendi causa moniales pro erratis, quæ ipsæ publice, vel in suorum officiorum munere admiserint, quorum veniam ipsæ sponte, atque humiliter coram omnibus petant, eisque pœnitentiam imponendi, aliaque adhibendi, quæ earum institutis tradita sunt, ad pias in humilitate & sui contemptione continendas, atque ad virtutes omnes studiose sectandas.

Caveant autem moniales, ne pœnitentiam, sibi a præfecta impositam, pertinaciter recusent, neve superioris temporis delicta sibi inuicem iniquo animo obiiciant. Quæ hoc commiserit, ei hæc sit pœna, vt statim ad singularum monialium pedes terram exosculetur; sibi que flagella nomine disciplinæ adhibeat.

In negotiis paulo grauioribus præfectæ nihil decernant, nisi scientibus & consentientibus maiori ex parte discretis, seu matribus consilii.

In iis vero, quæ maioris sunt deliberationis, præfectæ vniuersum monialium capitulum conuocent; idque ipsis ratum sit, quod maiori monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis suffragiis caveant moniales, ne suffragii pilas, vel calculos inter se tradant in manus. Iis, quæ id commiserint, ea pœna sit, vt priuatæ capitulo neque eligere, neque eligi suffragio possint, arbitrio superioris.

Ad suffragia autem de quacumque re ferenda non admittantur, nisi quæ triennium post emissam professionem in monasterio fuerint commorata.

Discretæ probitate & prudentia ceteris monialibus antecellant.

Neque sint pauciores quatuor, vbi moniales plures non sint quadraginta; quod si plures sint, saltem sex creentur.

Moniales reliquarum sermonibus audiendis eiusmodi præponantur, quæ ætate matura, & spectata probitate sint. Hæ diligenter, fideliterque suo officio fungantur: & ita loquentibus reliquis adsistant, vt, quidquid tum intus, tum foris dictum, factumve fuerit, ipsæ audiant, ac studiose animaduertant. Nec enim quidquam aut ita secreto proferri, vt eas lateat, aut, quod indignum sit Dei ancillis, dici, aut fieri patientur: in quo si quidquam secus commissum

ANNO
 CHRISTI
 1565.

fuerit earum culpa, vel negligentia, grauissima pœna sui superioris arbitrio puniantur.

Nouitiarum curam sola magistra electa, loco a ceteris monialibus separato, habeat: alia præterea nulla.

Hæc nouitias in timore & cultu Dei & in obseruatione religionis erudiat, coneturque & vitæ exemplo, quæ nullam habeat ansam reprehensionis, assiduisque admonitionibus ita eas instituere in spiritualis & sanctæ vitæ ratione, vt progredientes, Deo adiutore, perfectæ eius ancillæ possint euadere.

Quæ autem sibi id temere assumpserit, vt aliquam ex nouitiis erudiat, ius ei suffragii adimatur, vt neque eligere, neque eligi possit, quamdiu superiori placuerit.

Ianuæ septorum monasterii die clausæ sint vna saltem clauæ; quæ ab antiquiore ianitrice custodiatur, vt cum opus fuerit, aperiri possint. Nequaquam autem aperiantur, nisi duabus iantricibus præsentibus. At noctu duabus clauibus diuersis claudantur, quarum altera asseruetur a præfecta, altera vero ab eadem ianitrice antiquiore.

Cum autem ianuæ aliqua necessaria causa aperiuntur, moniales non audeant eo accedere, vt externum quidquam adspiciant, vel cum vlllo omnino, aut mare, aut femina colloquantur. Quæ id ausa fuerit, includatur in cellam, vbi tamdiu sit, quamdiu superiori videbitur; qua pœna etiam plectatur ea quæ ianuæ præposita est, si aut id permiserit, aut eiusmodi petulantiam statim ad superiorem non detulerit.

Quo tempore mutantur officia, vna aut duæ moniales maturæ ac prudentes præficiantur monialium laboribus.

Hæ ad rotam recipiant quæ elaboranda sunt; iisque distribuant, quæ ad id opus faciendum sunt idoneæ: quibus perfectis, ea ex eadem rota restituant iis, quorum sunt, accepta mercede, semper ea præsentem, quæ rotæ est præposita.

Nulla præterea quidquam, quod elaborandum sit, nec cognatorum quidem, aut affinium, accipiat. Quæ contra fecerit, singulis vicibus sibi flagella disciplinæ nomine adhibeat eo loco, quo moniales operibus elaborandis exercentur.

Si quæ vel morbo, vel iusta alia causa non impedita, pi-

gritia, vel desidia, aut pertinacia quadam ab huiusmodi laboribus abstinerit; opsonio priuetur totum id tempus, quo labori non incubuerit.

In loco item vbi moniales in laboribus exercentur, lectio quotidie adhibeatur; qua absoluta, inter se conferant quæ audierint, certatimque eiectis vitiis ad virtutes consequendas seipsas cohortentur.

Curet laborum magistra, ne sermones, aut cantus profani, aut a monialium conditione & instituto abhorrentes inferantur.

Præfectæ, etiamsi earum officium sit perpetuum, scribæ, ac reliquæ, quæ monasterii bona quocumque modo administrant, fideliter & accurate eorum rationem præscriptam habeant.

Singulisque tribus mensibus ad capitulum summatim referant rationes accepti & expensi; vt omnes, quomodo se res monasterii habeant, intelligere possint. Verum quotannis rationem rerum omnium, quas administrarint, separatim superiori reddant, aut eius vicario, ac si fuerint, monasterii curatoribus deputatis. Quæ autem aut sibi vindicarint, aut perperam perdiderint monasterii bona, superioris arbitratu acerrime puniantur.

Vt autem nulla fraudis occasio relinquatur, in singulis monasteriis singulæ capsæ constituentur ad hunc vsum, vt in illis communis pecunia collocetur: quæ duabus clauibus, iis inter se diuersis, clausæ sint; quarum altera a præfecta monasterii, altera a maiori discreta asseruetur. Nec vero capsæ aperiri, aut in ea poni pecunia, aut inde auferri possit, nisi & præfecta & maior discreta & scriba monialis, quæ eius rationem ineat, interfuerint.

Duabus item clauibus, iisque diuersis, horrei, & eius loci, vbi farina asseruetur, ostia concludantur: quæ singulæ a singulis matribus, ei officio præpositis, custodiantur. Ea autem semper adsit, cum triticum, vel farina importatur, vel exportatur.

Præfecta & moniales bona monasterii alienare, permutare, locare, aut contrahere nullo modo possint, nisi sciente, consentiente, ac præfente rerum superiore, aut eius vicario: seruatim item ceteris, quæ iure seruari debent. Aliter contractus irritus ac nullus fit.

ANNO
 CHRISTI
 1565.

Neque item ædificare, nisi consentientibus superiore ac ciuibus monasterii curatoribus; qui operam dabunt vt id quam minimo sumptu commode ac decenter fiat.

Quæ præpositæ sunt curæ ægrotantium, pias & misericordes se illis præbeant, quanta maxima possunt & patientia & diligentia: ac tales se illis præstent, quales ceteras velent, si ipsa ægrotarent.

Ægrotis cibus, & medicamenta opportuna a præfecta, & ab electis ad id ministris ita adhibeantur, vt monasterii facultates tulerint.

Præfecta autem caritatis causa eas quotidie visitet, vt & solatio sit, & melius ab eis cognoscat, ac curet quæ ipsis sint necessaria.

Si vero aliqua moritur, confessor cum comite, quem superior approbarit, ingrediatur septa monasterii tunc cum eius corpus ad sepulturam dandum fuerit: pieque ac celeriter, quod eo tempore perfoluendum sit, officio fungatur.

De puellis ad religionem admittendis.

Cum primum puellæ ad suscipiendum sacrum habitum offeruntur, monialium præfecta parentes, vel eos quorum curæ commissæ sunt, admoneat excommunicationis, quæ proposita est a sacro Tridentino Concilio iis, qui suas puellas, vel alienas inuitas eum cogunt suscipere, aut profiteri religionem. Idem ab earum superiore fiat, cum eius consensus requiretur.

In iis monasteriis, in quibus moniales pauciores sint quinquaginta, duæ tantum germanæ sorores, aut tres, quæ sint vnus generis ac familiæ, recipi possint.

Vbi vero plures sunt quinquaginta monialibus, ibi tres tantummodo sorores, aut quatuor eiusdem familiæ recipi liceat, si ita monialium capitulo videatur.

Præfecta & moniales de puella earum suffragiis ad suscipiendam religionem admittenda, quidquam polliceri, aut capitulum cogere non audeant, priusquam libero loco ab episcopo, aut ab eo cui ipse id munus delegarit, puella secreto examinata ac probata, facultatem suscipiendi in eo monasterio religionem scripto consecuta fuerit, consentiente etiam illius monasterii superiore.

Ab iis autem omnibus prius diligenter inquiretur de

moribus, vita, etate, quæ maior sit duodecim annis, ac de libera & pia voluntate puellæ.

ANNO
CHRISTI
1561.

Quæ anno saltem antequam examinetur, & monialium capitulo admittenda proponatur, propositum religionis suscipiendæ in eo monasterio, & episcopo, & monialibus, earumque superiori patefecerit, vt interim huiusmodi inquisitio mature fieri possit.

Quo etiam tempore ipso, confessori illius monasterii, aut cui episcopus eiusmodi munus puellas has audiendi commiserit, semel singulis mensibus peccata sua confiteatur, sacrosanctamque sumat eucharistiam, ac per sæpe moniales in locis collocutionum alloquatur, vt ab eis tum explorari accuratius, tum admoneri melius possit de omnibus, quæcumque illi agenda & ferenda erunt religionis causâ intra septa monasteriorum, ne vlllo vnquam tempore conqueri, & inscitiam excusare possit.

De puella admittenda ad suscipiendam religionem, ac mox etiam nouitia ad professionem, ferantur tacita suffragia, vt singulæ moniales, nullo affectu impeditæ, libere suæ conscientiæ possint satisfacere.

Nec verò huiusmodi puella ad religionem, neve nouitia ad professionem recipiatur, nisi duas ex tribus partibus suffragiorum tulerit.

Puellæ ad religionem admissio aliter facta, quam præscriptum sit, irrita sit & nulla.

Præfecta vero, cuius culpa vel negligentia id factum fuerit, ab officii administratione submota, velo etiam ad sex menses eo ipso priuata esse intelligatur.

Præfecta autem statim de suffragiorum exitu superiorem admoneat, vt in librum, ad huiusmodi vsum institutum, eius nomen, quæ recepta sit, ab eo referatur.

Cum primum suffragiis capituli aliqua recepta est, statim omnes vestium delicias, & inanem ornatum deponat: & nigro vel fusco vestitu, aut albo, at non serico, induatur ea modestia & submissione, vt omnes intelligant, eam mundo renuntiasse, vt Deo religiose inseruiat: quo vestitu semper vtatur, donec in monasterium introeat, & interea a choreis, & spectaculis inanibus abstineat.

Quæ vero eo modo, quo diximus, recepta fuerit, monialium vestibus in monasterio indui non possit, nisi sex

ANNO
 CHRISTI
 1565.

mensibus, postquam recepta fuerit, idque concessu episcopi, & monialium superioris; quibus liberum sit, vel producere, vel contrahere illud semestri tempus, quemadmodum eis expedire videbitur.

Tumultus autem euitandi causa deducatur mane ad monasterium ab intimis propinquis mulieribus, nulla pompa, nulloque inuitatu aliorum, & sola introducatur in ecclesiam interiorem monasterii. Missaque audita, & sumpta communione, ceterisque solennibus ceremoniis adhibitis, coram reliquis monialibus, a superiore, aut monasterii confessore vestiatur, qui illam adeo grauem, sacramque actionem aliquo pio sermone prosequatur. Quod etiam in professione seruetur.

Superior, siue confessor hanc cautionem adhibeat, ne puella nouitiæ nomen gentilium feminarum imponat, sed sanctarum, quæ ab ecclesia celebrantur.

Quæ puella postquam monialium vestem suscepit, amplius e monasterii septis exire non possit: nisi fortasse nondum professam poeniteret in monasterium introisse. Si vero semel exierit, nulla illi in posterum facultas redeundi concedatur.

Nouitiæ causa ante professionem ex decreto Tridentini Concilii nihil monasterio detur, præter id quod necessarium sit ad victum, & vestitum eius temporis, quo fuerit in nouitiatu, quod totum representari volumus, antequam puella in monasterium ingrediatur.

De nouitiis ad professionem recipiendis.

QUONIAM Tridentini Concilii decreto professio ante decimum sextum annum expletum, & ante annum probationis post susceptum habitum facta, nulla est, nullamque parit obligationem; curent episcopi, ne nouitia vlla ante illam ætatem & tempus ad professionem admittatur.

Præfecta autem monasterio triginta ante diebus episcopo significet, quo tempore nouitia professura sit; vt vel ipse, vel, si is abest, impediturve, alius, cui ille id negotii dederit, nouitiæ voluntatem cognoscat, perspiciatque an eiusmodi conditionibus sit, quas monasterii illius & ordinis regula postulat: an item monasterium idoneum. Ei denique demonstret, quam grauis ea res sit, quamve multas res tria illa religionis vota requirant: vt ea, antequam ad

professionem recipiatur, vinculi vim intelligat, quo se obstringi vult.

ANNO
CHRISTI
1565.

Si præfecta id facere neglexerit, eiusdem Tridentini Concilii decreto ab eius officio tamdiu amoueat, quoad episcopo videbitur.

Nouitia ne examinetur intra septa monasterii, sed extra in publica eius monasterii ecclesia, vt libere & fidenter suam voluntatem exponere possit.

Quod vero professione facta, elemosynæ gratia ad professam sustentandam monasterio datur, id quo tempore puella religionis habitum suscipiet, apud virum, monialibus & earum superiori probatum, deponatur: vt nullo impedimento tum monialibus præsto esse possit.

Nulla autem renuntiatio bonis a nouitia fiat; nisi quem admodum a Concilio Tridentino iussum est, facultate ab episcopo, vel eius vicario permessa, ad duos proximos menses ante professionem fiat.

Et quoniam, quæ moniales, professione facta, velum susceperunt, quotidie suæ religionis diuinum officium dicere debent, nulla ad professionem admittatur, quæ congrue legere, & officium discere nesciat. Id autem experiri debebit is, cuius officium est eas examinandi: qui, se præsentem, eam legere iubebit.

Professionis autem, & diei, & anni, quo facta est, in libro ad eum vsu confecto, memoria conseruetur, manu eius monialis, quæ scribæ officio fungitur: adhibita subscriptione eius, quæ professâ sit, si modo scribere sciuerit; & superioris, qui eam admiserit.

Quo die puella profitetur, vel monialem habitum induit, in foresteriis, ædibusque monialium, ab eius propinquis, & amicis conuiuia ne fiant, neque bellaria dentur.

De diuinis officiis, precationibus, & lectione monialium.

CVM ad sanctimoniales valde pertineat laudare assidue Deum creatorem, conseruatorem, & redemptorem mundi, eidem gratias agere & supplicare, vt suam misericordiam omnibus hominibus ad salutem impertiat; idcirco moniales omnes die noctuque chorum frequentent: sacrisque officiis distincte, attenteque ab ipsis, & voce, & pio animi affectu celebrandis intersint: illis solum exceptis quarum præfecta iusti impedimenti excusationem acceperit.

Ad-

ANNŌ
 CHRISTI
 1565.

Adfint autem singulæ initio diuinorum officiorum, congruenti sui ordinis vestitu indutæ, in suis ac propriis locis, & vsque ad finem persistant: non prius inde discedentes, quam præfecta, aut vice eius alia, discessus significationem fecerit; nisi necessitate aliud postulante id eadem permiserit.

Soni, cantus, qui honesti & spirituales non sint, colloquia etiam, risus, quidquid præterea indignum est domo Dei, & eius diuina maiestate, cum qua colloquimur in oratione, omnino amoueantur.

Quæcumque autem contra hæc, quæ iussa sunt, aliquid fecerit, præfectæ arbitrio pro modo culpæ acriter puniatur.

Et quia mentis oratio tanto præstantior est ea, quæ solum ore exprimitur, quanto anima est excellentior corpore; piis incredibile solatium affert, & fructum; eosque quotidie nouis cumulat muneribus, in Deum quodam modo conuertens: ideo moniales, & velatæ, & conuersæ, præter horas canonicas, aliasque orationes, quas ex officio habere debent, quotidie in chorum vniuersæ conuenientes, nisi necessario impediuntur, saltem per horam, mentalem orationem adhibeant: semihora videlicet post matutinum, itemque post nonam, aut completorium, sublati ad Deum mentibus, piis & salutaribus rebus contemplandis; præsertim vero vitam, doctrinamque Domini nostri Iesu Christi, atque eius sancta mysteria studiose meditabuntur, passionem videlicet, mortem, resurrectionem, ascensum in cælum, extremum aduentum ad iudicium, beatorum gloriam, & damnatorum supplicia; aliaque eiusmodi, quæ ad Dei gloriam, & propriam proximorumque salutem pertineant.

Quoniam vero a Tridentina sancta Synodo prohibetur, ne in choro vel monasterii septis, sed in ecclesia publica sanctissimum Christi corpus conseruetur; efficiant superiores, vt eiusmodi decreto vbique obtemperetur.

Diebus festis vt otium, a quo mala omnia oriuntur, euitetur, moniales tempus, quod sibi a diuinis officiis, & consuetis orationibus superfuerit, in sacra aliqua lectione consumant, quæ ad Dei & sui ipsius cognitionem eas ducat, viamque monstret perfectionis, & æternæ vitæ, id-

Concil. Tom. 36.

Q

que vel separatim, vel coniunctim faciant; cum huiusmodi lectio suavis & fructuosa sit animarum oblectatio; vitia coerceat; ad virtutes inflammet, contra autem, inanium librorum lectio mentes corrumpat.

Quod ne accidat, superior, aut confessor omnes monasterii libros perspiciat, & recognoscat; singulas moniales in virtute obedientiæ suos proferre cogens.

De communi vitæ usu, ac de proprietate tollenda.

IN omnibus monasteriis, quod ad cibum, potum, somnum, ceterasque res attinet, omnes communiter viuant; vt a sacro Tridentino Concilio decretum est. neque quidquam inter eas differat, aut alia alii præferatur, aut posthabetur, quemadmodum votum paupertatis postulat: vt Tuum & Meum, atque omnis priuata rerum possessio, & re & verbo omnino tollatur, omnis etiam superuacaneus & inanis rerum vsus.

Neque vlla sit, quæ quidquam possideat, aut adhibeat, vt proprium; etiam si ad necessitatem concessum sit.

Omnes itaque monasterii prouentus, cuiuscumque generis sint, elemosynæ etiam, & quæstus ex laboribus, libelli præterea, legata & bona mobilia, & immobilia, quæ testamento relicta, & quæ donationis, vel alia quauis causa obtinuerint, a singulis monialibus ad communem monasterii vtilitatem conferantur. Præfecta vero pro sua prudentia, & humanitate ex illis ipsis eius necessitati potissimum consulat, ad quam pertinerent, nisi obstaret paupertatis votum.

Vtque omnis proprietatis occasio tollatur de monasteriis, confessores, ac præfectæ, voti paupertatis accuratius seruandi gratia, monialibus suadere studebunt, vt curent omnes vestes lineas, laneas, vel pelliceas, aut cuiusvis generis in communi loco asseruandas: duasque ex monialibus, quo tempore mutuantur officia, iis excutiendis, purgandis & sarcindis præficiendas: quæ etiam sororibus in singulas hebdomadas pro tempore, & vt vsus feret, eas distribuunt, nullaque vestes apud se habeat, præter eas, quæ ad quotidianum vsum sunt necessaria.

Ægrotarum vero vestes, contagionis nomine suspectæ, separatim custodiantur, aut apud illas ipsas relinquuntur.

Dona, quæ singulis mittuntur, ad præfectam afferantur.

ANNO
CHRISTI
1565.

tur: nec vlla possit illa accipere, aut ad vsu[m] adhibere, nisi sciente & consentiente p[re]fecta. Quæ in id omnino incumbere debet, vt ex monasterio vitium proprietatis, tanquam multorum malorum causam euellat. Neque cuique permittat vt pecuniam apud se habeat.

Ter autem in singulos annos, p[re]fecta vna cum discretis, cellas & supellectilem singularum monialium diligenter inquirat; & scrutetur ne vlla quidquam habeat proprii, aut plus, quam quantum ei ad suum vsu[m] concessum fuerit.

Quod si quæ proprii aliquid tenere deprehensa aut conuicta fuerit; ea biennio actiua & passiuua voce priuata sit ex Tridentini Concilii decreto; atque etiam iuxta suæ regulæ & ordinis constitutiones puniatur. multoque magis, quæ ex communi, aut ex eo, quod alicuius vsui tributum sit, furtim sibi aliquid vindicauerit.

Si p[re]terea speculum, catellus, vnguenta, aut sufficientia, & huiusmodi inanium rerum quidquam apud aliquam repertum fuerit; superior statim id e monasterio auferendum, & eam apud quam inuentum fuerit, acriter puniendam curabit.

Monialis siue velata, siue conuersa sit, elemosynam dare, largiri, aut vendere esculentas res, vestes, aut bona cuiusuis generis sint, etiamsi ad vsu[m] ei attributa sint, aut etiam legare omnino non possit. Quæ secus fecerit, velum ei p[er] mensem adimatur; ac ter se verberibus ad disciplinam affligere cogatur.

In quo tamen integrum sit p[re]fectæ concedere facultatem, cui concedi debere iudicarit, aliquid deuotionis, ac religionis causa, vel aliud exiguum elargiendi propinquis, ac bene merentibus.

Ad sonitum minoris campanæ omnes conueniant ad benedictionem mensæ, quam p[re]fecta, vel vicaria, vel, ipsis absentibus, antiquior discreta faciat.

Deinde loco & ordine discumbentes non prius discedant, quam Deo gratiæ actæ fuerint. Quæ non obedierit, vno die opsonio priuetur, ac postremo loco in mensa federe cogatur.

Mane & vesperi ad primam, & ad secundam mensam aliquis spiritualis liber, qui ad religionem incendat, quoti-

die legatur, omnibus discumbentibus, cum silentio & attentione audientibus: vt vna cum corpore mens etiam recreetur.

ANNO
CHRISTI
1565.

Vniuersæ moniales, si fieri possit, vno loco dormiant, a præfecta, aut a vicaria optime concluso; cuius clauēs ab ipsa præfecta asseruentur.

Singulæ autem in singulis lectis omnino dormiant, & in singulis etiam cellis, si tanta ibi sit copia cellarum, vt omnes capere possint. Cellæ vero diu noctuque apertæ sint, vt præfecta in singulas horas inspicere eas possit. Dato autem signo eundi cubitum, locoque vbi dormitur clauso, præfecta, aut eius vicaria, aut aliqua ex discretis, omnes cellas visitet; vt an omnes in suis dormiant locis animaduertat.

De clausura, & quæ ad eam tuendam aliqua ratione pertinent.

MONIALIBVS nulla quidem nimia diligentia videri debet ad eius thesauri custodiam, cuius causa propinquis, rei familiari, ac terrenis omnibus rebus, curisque renuntiantes, in septa monasterii se incluserunt.

Vt igitur sanctum earum propositum, ea ex parte, quæ diaboli insidiis maxime patet, communiatur, curent episcopi, vt ad omnes fenestellas, vbi colloquendum sit, duo ferrei clathri, seu cancelli constituentur; qui saltem palmo distent alter ab altero.

Inter virgas ferreas, quibus singuli cancelli compacti sunt, non plus omnino quam vncia interfit.

Sint autem virgæ ita solidæ, vt neque facile frangi, neque flecti possint.

Intimo vero cancello, quo moniales ad colloquendum accedunt, ferrea lamina appingatur, quæ moueri nequeat: sitque exiguis foraminibus, ad audiendi tantum commoditatem perforata, cui lineus pannus nigri coloris, ligneis tabellis affixus, instar fenestræ, quæ aperiri possit, cum erit colloquendum, apponatur.

In ea lamina fieri possit quadrata fenestellula nouem tantummodo vnciarum, cuius clauis a præfecta custodiatur: neque eam fenestellulam aperire liceat, nisi quo tempore colloquendum sit cum episcopo, vel ordinis superioribus, aut cum parentibus, & fratribus monialium, & aliis arcta propinquitate & genere coniunctis: aut cum

ANNO
CHRISTI
1565.
instrumentum aliquod confici, vel sacrum sermonem au-
diri oporteat.

Quod vero ad huius fenestellæ concessionem attinet, excepta sint monasteria, quorum moniales vel lege, vel consuetudine ab externis hominibus conspici nunquam solent.

Ostia locorum, quæ colloctioni solum & intus & foris sunt attributa, semper clausa sint: quorum claves sint apud antiquissimam earum monialium, quæ audiendis sermonibus sint præpositæ, nec nisi cum opus sit longiori colloctione, aperiantur. Ceterum ianitrix ex clathrata ianux fenestellula, ianua tamen clausa; rotariæ ex rota respondebunt pulsantibus.

Loca autem intus & foris ad colloctionem attributa, cum ibi sint qui loquantur, semper pateant, vt quinam sint, videri possint.

Ostia, per quæ a septis monasterii in exteriorem ecclesiam patet aditus, ad mensum muro obstruantur. Si quid in hoc præfectæ culpa, vel negligentia commissum fuerit, ea & officio & velo superioris arbitrio priuetur.

Omnes fenestræ & cancelli, & quicumque locus per quem moniales externam ecclesiam introspicere possint, in ædificentur, præter fenestram, in qua collocata est rota; & fenestellulam ad solum sacrosanctæ eucharistiæ sumendæ usum constitutam; ac illam fenestram per quam corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi a sacerdote celebrante elatum aspicere possint.

Ea fenestra perpetuo lineo panno contacta sit, qui tantummodo, cum sustollitur sacrosancta eucharistia, amoveatur. Fenestræ autem ratio sit eiusmodi, vt sacerdos ex altari moniales intueri nequeat.

Curent episcopi & alii superiores, ne e vicinorum ædibus, quicumque illi sint, monasteria inspiciantur; maxime vero si fratrum cuiusvis ordinis aut presbyterorum ædes illis immineant: quo casu parietes altius tolli & nouas ædificari iubeant eorum sumptibus quorum episcopi, & ii qui monasteriorum curatores sint, interesse iudicauerint, quacumque appellatione remota.

Quamobrem etiam sæcularium principum auxilium implorent, vt monialibus ab externorum hominum aspe-

ctu, & auditu libris secure per monasterium ambulare liceat.

ANNO
CHRISTO
1565.

Regulares viri in posterum ne in ea loca migrent, neve areas, monasteriis monialium proximas, ædificandi causa emanent, unde monialium aspectus fieri possit. Moniales in monasteriorum ædificatione vicinia regularium virorum ædibus, aut iis locis, unde ipsæ ab illis inspicere possint, in posterum prohibemus.

Ædes proximæ monasteriis sanctimonialium famosis mulieribus ne locentur.

Neve ibidem spectacula, cantus, saltus, ludi, & huiusmodi profanæ res & inanes exercentur, quæ eas a sacro officio auocare, aut ipsis offensionis causam præbere possint.

Quemadmodum a sacro Tridentino Concilio sancitum est, moniali professæ nulla ratione e monasterii septis egredi liceat, nisi ex causa legitima quæ ab episcopo probata sit.

Huiusmodi vero licentia egrediendi nullo pacto permittatur, nisi id grauissima res & summa necessitas postularit; neque iis monialibus, quibus nisi ex summi pontificis concessu egredi fas est. Apostatæ, fugitiuæ, & delicti causa eiectæ e monasteriis, quæ cum sacro vestitu, aut sine eo vagantur non sine scandalo religionis, ab episcopis ceterisque earum superioribus, petito etiam sæcularium principum auxilio, ad sua monasteria redire cogantur, vt ibi dignas poenas pendant suorum scelerum. Quod si superioribus in monasteria restitui debere minime videantur, in earum mulierum numerum, quas conuertitas vocant, cum bonis quæ attulerunt ad monasterium adscribantur. Ea autem bona, illis mortuis, priori monasterio restituantur.

Si quæ monialis in monasterii septa marem aut feminam cuiusvis ætatis conditionisve, etiam matrem, aut sorores, sint introduxerit, tribus mensibus in carcerem concludatur; eique singulis sextis feriis ieiunanti nihil præter panem & aquam ad cibum & potum adhibeatur, atque ad annum velum adimatur. Eamdem poenam subeant quæ rotæ & ianux præpositæ fuerint; præfectæ etiam & quæuis aliæ, quarum consensu id commissum sit.

Quicumque vero clericus, siue sæcularis, siue regularis,

ANNO
CHRISTI
1565.

cuiuscumque ordinis, aut laicus cuiuscumque status, dignitatis, gradus, conditionis, ipsarum monialium septa interdium, vel noctu introire ausus fuerit, præter excommunicationis pœnam, quam ex Concilii Tridentini decreto ipso iure subit; aliis etiam grauissimis pœnis, habita personæ criminisque ratione, puniatur. Et si ecclesiasticus sit, aut beneficia obtineat, suorum etiam ordinum munere ex ordinarii voluntate prohibeatur; suisque omnibus beneficiis priuetur. Quo decreto excipimus eos, quibus ob necessariam monasterio eorum operam & industriam superior septa ingrediendi facultatem, quotannis renouandam, scripto permiserit. Is autem meminerit sibi a Tridentino Concilio ius ademptum esse eiusmodi facultates concedendi, nisi in casibus necessariis; ideoque caueat, ne quæ intus officia moniales obire possunt, ad ea præstanda externi in septa monasterii introducantur. Atque vt in hac necessitate dignoscenda vna eademque ratio vbique feruetur, & ille facile concedendi vsus coerceatur; episcopus adhibitis in consilium omnibus monasteriorum superioribus, etiam regularibus, statuatur ac præscribat, quæ opera in monasteriis necessarium externorum ingressum requirant. Quam vero rationem in hac re præscripserit, ea ab omnibus, etiam regularibus, inuiolate feruetur.

Intra septa monasterii mares & feminæ cuiusuis generis, etiam si ipsis monialibus inserviunt, vel sint ætate confecti, nulla de causâ pernoctare possint, proposita pœna excommunicationis latæ sententiæ, quam & is qui pernoctarit, & præfecta quæ id permiserit, subeat; quibus addantur aliæ pœnæ superioris arbitratu. Neve intus in eisdem septis boues, equos, & iumenta cuiusuis generis alant.

Si contra fiet, præfecta tres menses ab officii sui munere amoueat.

Moniales cum nemine externo omnino colloquantur; nisi is licentiam scriptam & obsignatam a superiore monasterii, aut ab eo, quem is suo nomine substituerit, atque in cancellaria episcopali gratis descriptam attulerit. Quæ contra id fecerit, priuetur trium mensium facultate loquendi cum externis omnibus cuiusuis sexus, etiam propinquis; cogaturque singulis sextis feriis eius temporis, disciplinæ

nomine, flagella sibi publice adhibere, & orare eo psalmo,
Miserere mei Deus.

ANNO
CHRISTI
1565.

Licentiæ autem, scripto permissæ, accipiantur ab iis, quæ rotæ sint præpositæ, priusque ad præfectam deferantur, quam illæ accersantur, quæ scripto nominatæ sint. Præfecta ubi scriptum legerit, manumque & signum eius agnouerit, cuius officium sit facultatem colloquendi concedere, benedictione adhibita, permittat iis, quæ scripto nominentur, vt cum illis tantummodo loquantur, qui nominatim descripti sint: idque ad communem colloquutionis fenestellam; non ad ianuam, neque in ecclesia, aut alibi, præsentibus semper monialibus arbitris ei muneri præfectis. Quæ vero ad colloquendum accesserint, breui finem loquendi faciant: caueantque ne tempus, quo nihil est preciosius, inani aut inutili sermone consumant.

Non est ferendum, vt moniales, præsertim sacris diebus, aberrantes ab ratione, ceterisque piis exercitationibus, sermonibus minime necessariis tempus consumant.

Idcirco, quibus diebus sumitur sacrosancta eucharistia, & quoties dies festi ex præcepto ecclesiæ celebrantur, tempore etiam aduentus & quadragesimæ, in vigiliis præterea de præcepto, omni denique tempore, cum diuina fiunt officia, moniales cum externo nemine omnino colloqui possint, nisi necessitas ita postulet.

Moniales vero, tam quæ audiendis sermonibus præpositæ sunt, quam illæ, quæ loquentur, ne monasterium absurdis & inanibus rumoribus compleatur, cum nemine omnino communicent quæ ab externis acceperint, nisi cum præfecta, si eis expedire videbitur vt aliqua ad eam referantur.

Vigilent præfectæ, & quæ sermonibus audiendis præpositæ sunt, ne quisquam ad colloquendum cum monialibus accedat, simulato eius nomine, qui in scripta licentia nominatur. Quod si id a quoquam commissum fuerint, is ab episcopo: quæ vero cum eo collocuta fuerit, & quæ scientes permiserint, a superiore, harum constitutionum præscripto, graui pœna eorum arbitratu afficiantur.

Quicumque vero clericus siue sæcularis siue regularis, cuiuscumque ordinis, aut laicus cuiuscumque status, dignitatis, gradus & conditionis, ad monialium monasteria ac-

cesse-

ANNO
 CHRISTI
 1565.

cesserit, & cum earum aliqua, non impetrata, vt præscriptum est, colloquendi facultate, sermonem habuerit, grauius puniatur.

Hoc autem edicto, neque patres, neque fratres teneri volumus, quibus non impetrata illa colloquendi facultate, sed seruatis ceteris regulis hac ipsa de re latis, cum filiabus & sororibus tantum colloqui, non tamen septa vnquam ingredi licebit.

Nemini omnino, neque sacro, neque profano, neque mari neque feminae, liceat adire monasteria monialium docendi causa tantum, quem figuratum vocant.

In iis tamen monasteriis, in quibus non in exteriori ecclesia a secularibus, sed intus a monialibus organo sonatur, permittere poterit superior alicui viro, moribus & ætate ab episcopo probato, vt foris ad fenestellam colloquutionis monialem organistrum tantum sonandi artem edoceat, si in eo studii genere plus proficere necesse habeat.

Hæc autem intus ad ipsam fenestellam discens commorabitur; cui semper assistent duæ ex iis, quæ audiendis sermonibus præpositæ sunt.

Quæ contra fecerit, siue præfecta, siue alia, velo priuetur, aliisque præterea poenis afficiatur, arbitrato superioris.

Organum autem in posterum ne constituatur, nisi locus, in quo apte locetur, superioris iudicio ante probetur.

Prohibentur etiam moniales ipsæ intus, aut per alios foris sonare musicis instrumentis, præter organa & harpichordium, quo ars organo sonandi discitur.

Ne liceat monialibus depositi, aut custodiae causa, in monasterio habere pecuniam, gemmas, vestes, aut eius generis res vllas cuiusvis personæ, nec vasa quidem florum, aut fruticum.

Quod si quæ in præsentem habeant, vt omnis incommodi causa tollatur, ad tres menses, quibus debent, ea restituant.

Contumacibus, aut negligentibus poena sit; præfectis, officii: ceteris, veli spoliatio.

Moniales ne animi quidem relaxandi causa, secularium virili aut muliebrivestitu vtantur, cum dedeceat Dei famu-

las vestes ab earum professione alienas induere. verum decoro semper seruato omnium & temporum & actio-
num, permittente præfecta, honeste, & quemadmodum
sacras Deo virgines decet, animum remittere licebit.

ANNO
CHRISTI
1565.

Moniales etiam ne offulas, aut cetera huiusmodi con-
ficiant donandi gratia, prohibemus: propter temporis ia-
cturam & sumptum, qui in eas impenditur. Quæ contra de-
cretum aliud commiserit, vel permiserit, superioris arbi-
tratu puniatur; maxime vero in præfectâ animaduertatur.

Nulli moniali fas sit ad quemquam secreto literas scri-
bere, præter superiorem & episcopum, si de aliqua graui
re esset admonendus.

Neque ad se missas literas aperire & legere, nisi præ-
fecta prius eas coram vicaria legerit, aut se præsentem legi
iusserit.

Quæ contra hanc legem aut scripserit, aut acceperit
litteras, per duos menses e sua cella pedem non efferat: &
singulis sextis feriis ita ieiunare cogatur, vt tantum pane
& aqua vescatur. Ac, si eæ literæ suspicionem aliquam
criminis haberent, ea, ad quam scriptæ fuerunt, præ-
ter prædictam poenam, sex menses & facultate loquen-
di ad fenestellam monialium colloquutionis, & velo pri-
uetur.

Verum, ne præfecta falli possit, fictis ei literis ostensis,
quæ aliæ sint ab acceptis, & ab illis, per quas responsum est;
quæ rotæ præpositæ fuerint, omnes accipient literas, quæ
ad monasterium peruenerint, easque statim ad præfectam
afferent, a qua etiam literas, a monialibus scriptas, acci-
pient clausas & obsignatas coram eadem ipsa. Quas dein-
ceps nuntiis externis tradent.

De conuersis.

CONVERSIS minimum quadraginta annos natis & su-
periori probatis, facultas sit exeundi septis monasterii,
propter negotia monasterio necessaria, permittente ta-
men præfecta, quotiescumque exeundum fuerit.

Cui etiam liberum sit eas, si ita videbitur, intra septa
semper retinere. quod vt faciat, si modo possit, eam vehe-
menter cohortamur.

Ad funera autem ne prodeant, nisi quæ ordinis sint Men-
dicantium.

Exeuntes verobinæ prodeant; neque longius discedant altera ab altera, quam ut se inuicem aspicerent & audire possint.

Quibus, si ex vrbe egredi contigerit, semper in eodem lecto somnum capiant.

Caueantque, ne in cuiusquam famosæ personæ domum introeant, etiamsi illa de monasterio benemerita fuerit.

Neve in domiciliis, vbi aliæ honestæ mulieres non habitent, pernoctent.

Neve literas, aut mandata clam perferant.

Aut quidquam inane monialibus renuntient, quod foris viderint, aut audierint.

Delinquentibus poena sit carcer, aut etiam grauior, arbitrato superioris.

De puellis sæcularibus, quæ in monasteriis educantur.

PVELLÆ sæculares cuiusuis generis, conditionis & ætatis, quæ nunc in clausura monasterii, educationis, aliave causâ commorantur, post annum e monasterio exire cogantur, nisi omnibus iis præditæ, quæ ad suscipiendam religionem, monasterii institutis, Tridentini Concilii, & harum constitutionum decretis requiruntur, monachalem vestem sumere voluerint. Episcopis tamen facultas permittitur probabili de causâ prorogandi tempus suo arbitrato, consentiente superiore regulari in iis monasteriis, quæ ei subiecta fuerint.

In posterum puellæ educationis causâ in monasteria ne recipiantur sine licentia scripto permissa ab episcopo, ac superiore regulari, si ei subiectum fuerit monasterium, cui etiam prius accesserit scriptus metropolitani consensus.

Hæc autem licentia non concedatur puellis, quæ habeant a quibus regi & educari commode possint; aut iis quæ decimum annum non compleuerint, aut maioribus quindecim annis.

Quæ semel exeunt e monasterio, amplius aut in illud, aut in vllum præterea aliud admitti non possint, nisi cum moniales fieri voluerint.

Huiusmodi autem puellæ nigri tantummodo, aut fusci, vel albicoloris vestes, non sericas, adhibeant. Nullo præterea exquisito ornamenti genere vtantur; ne sint concin-

nata; neve habeant inaures, nec monilia; aut eius generis inanes delicias.

ANNO
CHRISTI
1565.

Cum propinquis, aliisve externis ne colloquantur; nisi eisdem seruat, quæ supra de monialibus eo in genere decreta sunt.

Dormiant, cibum capiant, versenturque loco separato a monialibus, iis exceptis, quæ ipsis regendis & instituentis præpositæ sunt: cum nullaque moniali consuetudinem habeant, præterquam in ecclesia, cum Missa, aut diuina officia celebrantur.

Puellarum alimenti & educationis causa quotannis monasterio non minus soluatur triginta aureis; cuius pecuniæ dimidium in singulos sex menses repræsentetur. Quod si ea pecunia per ipsos sex menses non numerata fuerit, puellæ ad suos remittantur, quos magistratus monasterio omnino satisfacere cogant.

Quæcumque ex iis puellis monialis fieri voluerit, ad propinquos suos mittatur, aut ad eos, qui ipsius curam habent, apud quos saltem per mensem maneat, priusquam ab episcopo, aut ab eius ministris examinetur; idque, ut facilius ac melius eius libera voluntas exquiri & explorari possit.

Puellas vero domi suæ foris viuentes, neque literas, neque ullam omnino artem monialibus docere liceat; ne ad fenestellas quidem, aliave collocutionis loca: quod si id monialium præfecta quouis modo permiserit, semestri administrandi officio priuetur.

*De concionatoribus, confessoribus, visitoribus
& capellanis.*

Qui monasteriis præsunt, doctos, prudentes, ac pios concionatores adhibeant, qui bis saltem in singulos menses ad cancellos collocutionis monialium, vel ad fenestellas ecclesiæ, Dei verbum prædicent, easque erudiant in omnibus, quæ ad Dei cultum, & sempiternam salutem consequendam pertinent.

Concionatoribus autem ne liceat cum monialibus separatim colloqui; nisi eis a superiore monasterii licentia permittatur.

Præficiantur etiam monialibus confessores & ætate prouecti & prudentes & Deum timentes, qui semel saltem

ANNO
CHRISTI
1565.

in singulos menses audiant peccata monialium : eisque sacrosanctam eucharistiam administrent , quemadmodum sacrum Tridentinum Concilium fieri debere censuit.

Ne regularis peccata monialium possit audire, nisi prius a generali capitulo, aut sui ordinis generali, aut, eo absente, ab ipsius vicario generali probatus fuerit : cuius rei fidem fecerit episcopo eius loci, vbi fuerit monasterium, aut eius vicario.

Omnes monialium, & sæculares & regulares confessores, confecto biennio, aut ad summum triennio, mutantur, nisi iusta aliqua, aut necessaria causa episcopo, aut eius ordinis generali, si regularibus subiectum sit monasterium, postulare videatur vt illis tempus prorogetur.

Idem monasterii septa ingredi non possint, nisi id eis a superiore aliqua de causa concessum fuerit : excepta causa administrandi sacramenta ægrotis monialibus, cum graui & periculoso morbo laborant.

Quo tempore dum intra septa commorantur, eos duæ aut tres moniales, quæ aetate ceteris præstent, comitentur : Eademque omnes prosequantur quicumque septa monasterii introierint, etiam superiores, ac visitatores, facta prius significatione sonitu minoris campanæ monialibus se recipiendi. Quam consuetudinem nisi præfecta seruarit, officio moueatur superioris arbitrio.

Confessores in monasteriorum locis, quos foresterias vocant, cibi capiendi causa ne morentur, nisi confessionis tempore.

Neque tum etiam ibi noctu cubent, nisi cum alicui ex monialium numero mors instaret, vt præsto esse possint administrandis sacramentis, & reliquis pietatis officiis ; aut cum propinquum monasterio domicilium non habent : vt in multis monasteriis quæ sunt in dicecesi.

Nemini autem confessori sæculari aut regulari assidue habitare liceat foris in foresteriis, & ædibus monialium ; aut earum sumptibus ibi viuere ; nec, si in iis locis dormitur, quæ monasterium attingunt, fenestræ, aut rotæ sint : & , si sunt, statim muro obstruantur ; vt nihil a monialibus, quod in eo loco agatur, aut dicatur, aspici aut audiri possit.

Clathri lamina, & linea tela fenestellulæ eius loci, vbi moniales confitentur, ita compactæ cohæreant, vt remo-

ueri non possint: & inde tantum audiri, aspici autem nullo modo possint.

Qui vero confessores in iis deliquerint, statim & officio priuentur; & facultas tum adeundi illud monasterium, tum diuina administrandi eis arbitrio superioris adimatur.

Eamdem pœnam subeant omnes regulares, & alii cuiusvis generis clerici, qui cibum aut somnum capient in locis collocutionum, ac foresteriis monialium; aut munera alicui moniali, quæ secundo, arctiorive cognationis gradu coniuncta non sit, dederint, aut ab ea acceperint.

Superiores tamen, suo arbitratu, cum illis colloqui, & in foresteriis vesci & cubare possint, quo tempore visitant monasteria: si tamen ibi fratrum sui ordinis monasteria non habeant: quæ si sunt, apud eos diuersari debent, neque graues esse monialibus.

Idem pecuniam, munera, aut præmia a monialibus ne accipiant; quo illæ aperte intelligant in eiusmodi visitatione tantummodo ab eis consuli Dei gloria, & monialium salutem.

Liceat vero iis superioribus, qui premuntur inopia, sumptu monialium viuere, cum eas visitant, aut adeunt alia de causâ quæ ad ipsarum vtilitatem spectet.

Regularibus, qui fratres sint monialium, permisso superiorum, quemadmodum supra dictum est, semel in singulos annos cum sororibus monialibus tantum colloqui liceat, idque præsentibus iis quæ collocutioni præpositæ sunt. Quod si illi aliquos secum adduxerint, ii cum monialibus omnino ne colloquantur, proposita ea pœna, quæ superius colloquentibus sine licentia est constituta.

Socii confessorum regularium sint ætate prouecti, & superiori suo probati, neque cum vlla moniali colloqui possint, nisi cum præfecta, & rotæ aut foresteriæ præposita, si quid opus sit confessoribus tum cum peccata audiunt, eiusdem pœnæ periculo.

Præterea superiores ex decreto sacri Tridentini Concilii quotannis idoneum confessorem extraordinarium monialibus sibi subiectis exhibeant. cui curent, vt vniuersæ confiteantur; vt, quæ huiusmodi indigent medicina propter aliquem occultum animi morbum, neque ipsæ eam postulare, aut accipere ab vfitato confessore vnquam

ANNO
 CHRISTI
 1565.

auderent, liberius mederi suis malis possint, ac diaboli laqueos euadere, vna cum reliquis confessori nouo sua peccata confitendo.

Sacerdotes, qui in monialium ecclesiis publicis rem diuinam facturi sunt, bene audiant, & bonis moribus sint: & ab eo etiam approbati qui monasterio præsidet.

Ex quibus, qui a monialibus mercede conducuntur, non ab illis, sed a superiore, aut eius iussu a confessore monialium deligantur.

Qui, nisi eis facultas scripto concessa sit, cum monialibus ne colloquantur: nisi cum iis, quæ sacristiæ præsent; quibuscum ad rotam ecclesiæ, quambreuissime loquantur de his tantummodo rebus, quæ ad Missæ sacrificium sint necessaria.

Ne magnifici & sumptuosi apparatus fiant, cum dies festus ecclesiæ monialium celebratur: sed pii ac modesti, & qui religionem, non inanem aliquam speciem, præ se ferant.

Quo non admittantur musici, figuratum cantum, aut quoduis musicum instrumentum adhibentes.

Præfecta monialium neminem ad monasterii famulatum & procurationem admittat, cuius ætas & mores earum superiori probati non sint.

Eiusdem etiam superioris sit approbatio eorum, qui nunc monialibus inseruiunt. Quo in numero medici, tonsores, furno aut pistrino præpositi, ceterique omnes intelligantur, quibus in monialium septa introeundum sit.

Qui monasterii res procurant, quotannis suæ administrationis rationem reddant iis quos diximus; & ad duos menses bonis prædibus caueant cancellariis episcoporum, se fideliter rationem reddituros suæ administrationis. Quod si facere neglexerint, officio priuati censeantur.

In parochialibus ecclesiis, quæ monialium monasteriis annexæ sunt, perpetui vicarii, ex formula Tridentini Concilii præscripta, ab episcopis constituantur.

De propria regula, & constitutionibus his assidue legendis.

QVIA moniales, quæ professæ sunt, non solum Dei, & sanctæ ecclesiæ præcepta, quæ Christianis omnibus præscripta sunt; sed etiam suæ regulæ, & ordinis leges, & instituta seruare debent; operæ precium erit, illis suæ vocatio-

nis & professionis debitum officium in memoriam quam-
fæpillime reuocare.

ANNO
CHRISTI
1563.

Ideo in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, vt in sin-
gulis monasteriis ab aliqua moniali, ceteris professis au-
dientibus, quotidie legatur saltem caput vnum constitu-
tionum regulæ, aut ordinis cui adstrictæ sunt.

Cuius lectionis initium fiat a primo, & ita procedatur
ad extremum; ac deinceps ad primum caput redeatur: vt
eodem ordine ac progressionem seruata, nunquam sacræ
huius exercitationis vsus intermittatur. Præterea hæc etiam
constitutiones frequenter legi iubemus, vt hac crebra salu-
tarium præceptorum commemoratione moniales in ob-
eundo suo munere diligentiores euadant. Quæ in re præfe-
ctam monemus, vt ceteras ad summam legum obseruationem
non minus exemplo suo inuitet, quam auctoritate
compellat.

Denique præcipitur omnibus monialium confessorii-
bus, vt illis vniuersis semel legant & explicent omnia hæc
decreta: quæ in vulgarem sermonem conuersa ad com-
munem prouinciæ vtilitatem primo quoque tempore cu-
rabimus edenda, eaque vt omnino, quemadmodum de-
bent, seruent, vehementer cohortentur.

Quæ moniales arctioribus constitutionum regulæque
vinculis adstrictæ viuunt, non hic est animi nostri sensus,
vt ab illis susceptæ vitæ institutis discedant, sed vna cum iis
hæc quoque decreta ab illis seruari iubemus.

De Iudæis.

Vt, quantum possumus, Iudæis corrumpendi Chri-
stianorum mores, & eis bona per fraudem auferendi oc-
casionem adimamus, ipsosque ad viam salutis traducere
studentes, ex sacrorum etiam Canonum decretis edicimus;

Vt Iudæi semper, & quocumque iter faciant, viri pi-
leum seu birretum crocei coloris; mulieres impositum reli-
quo capitis integumento pannum eiusdem coloris ferant.

Ne Christiani ad conuiuia, nuptias, vel dies festos, &
synagogas Iudæorum accedant, aut cum eis ludant, vel,
quod detestabilius est, choreas cum Iudæis agant.

Ne Iudæis Christiani in famulatu esse possint.

Ne Christiani, si in diem vel horam Iudæis operas suas
locauerint; apud illos cibum capiant.

Ne

ANNO
 CHRISTI
 1565.

Ne Christianæ mulieres, Iudæorum nutrices, in eorum domibus esse vlllo pacto possint. Ne vero extra eorum domos, nisi cum necessitas, ordinario probanda, postularit.

Ne Christiani Iudæos medendi causa ad se accersant.

Ne in coniungendis inter se matrimoniis eorum opera vtantur.

Ne Christianæ mulieres Iudæos fuci, pigmentorum, aut ornandi se causa adhibeant.

Agros, prædia ecclesiastica Iudæis locari, vasa, vestes, aliave sacra, vel ad vsum ecclesiæ destinata, vendi, aut pignori dari ne liceat.

Ne in ædibus, quæ ecclesiis vicinæ sint, Iudæi habitent. Et si qui in eis nunc habitant, intra certum tempus omnino migrare cogantur.

Ne Christiani cum Iudæos in diebus festis, emptionis, venditionis, vel alio nomine contrahere audeant.

Ne tribus ante pascha diebus Iudæi in publicum prod-eant; neque quidquam palam, vel secreto in contem-ptionem Christianæ religionis facere audeant.

Ne dignitatem, vel publicum officium, quod ad Christianos pertinere aliquo modo possit, Iudæi obtineant.

Hæc, & reliqua, quæ de Christianorum cum Iudæis consuetudine sacris Canonibus constituuntur, curent episcopi, & principes, ac magistratus, pro sua quisque auctoritatis munere, pœnis contra Christianos, & Iudæos acrioribus constitutis, vt inuiolate seruentur.

Vehementer etiam a principibus petimus, vt in singulis ciuitatibus certum locum constituent, vbi Iudæi separatim a Christianis habitatum conueniant. Et, si quas proprias ædes Iudæi in ciuitate habent, intra sex menses eas vere, non autem simulato contractu, Christianis vendi iubeant.

Illud præterea pro sua pietate principes statuere debent; vt Iudæi in quibusuis contractibus, & negotiis, quæ cum Christianis habuerint, in libris suis conscribendis, literis, & lingua vulgari nostra, non autem sermone aut characteribus Hebræis vtantur. Si secus fecerint, se- uere puniantur: nullumque inde ius eis esse possit agendi, vel excipiendi.

Concil. Tom. 36.

S

Omni denique diligentia illos in eo eniti æquum erit, vt fraudulentam & infidiosam Iudæorum cum Christianis contrahendi rationem, & eorum facultatibus inhiantem auaritiam comprimant & coerceant.

ANNO
CHRISTI
1565.

Monemus vero episcopos, vt ab hominibus piis, ac peritis linguæ Hebraicæ & rituum Iudæorum, vel, si huiusmodi non reperiantur, ab aliis doctis, ac bonis viris curent, fidem ac doctrinam Christianam Iudæis prædicandam.

Ad eas conciones Iudæi omnes iussi conueniant; sed pueri, ac puellæ seorsum a parentibus atque aliis maioribus natu concionatorem audiant: qui ipsos familiariter instituat, & interrogantibus benigne satisfaciatur.

In quo signum aliquod conuersionis cognitum fuerit, is ab aliis separetur, & in domum aliquam catechumenorum ad id paratam, deducatur; vbi diligentius omnia, quæ scire Christianum oportet, doceatur.

Catechumeni ne baptizentur, nisi prius diligenter instructi, & examinati fuerint, præsertim si grandiores sint.

Baptizati curæ alicuius probi viri, saltem per annum committantur, qui vitam illorum his rationibus regat ac moderetur;

Vt diebus festis Missam, conciones, ac vespervas obeant.

Aliis diebus aliquo artificio, quo victum quærere possint, vtantur.

Ne cum Iudæis vllam omnino consuetudinem habeant.

Neve cum Christianis, quorum vita flagitiosa sit.

Curet episcopus, vt Iudæus, qui ad fidem se conuertit, omnia bona sua habeat: ac si filius familias sit, legitima, & quæcumque alia bonorum pars, ei iure debita, a patre etiam viuentem, detur. vel si mulier fuerit, ei dos a marito restituatur, vel a patre constituatur vnde alii possit, ex præscripto constitutionis Pauli III. summi pontificis: præsertim in iis, quæ ille statuit de iis facultatibus, quæ ex vsuris comparatæ sunt.

De pœnis, & aliis quæ generatim ad has constitutiones pertinent.

QVIBVS pœnis, nostris in hac prouinciali Synodo decretis, delicta coercemus, nihil de illis animaduersioni-

ANNO
 CHRISTI
 1565.

bus derogamus, quas veteres Canones, & sacrum Tridentinum Concilium in eadem peccata constituerant. Quare negligentes, vel contumaces, & illis, & piis pœnis puniendos decernimus.

Quotiescumque delicti causa clerici mulctandi sunt, quæ ab illis exigenda erit pecunia, nullo modo ad episcopum perueniat, in eiusve commoda quauis ratione conuertatur: sed idem episcopus parte pecuniæ, quæ tertiam non superet, assignata delatori, reliquam piis operibus, aut locis, quibus ei videbitur, omnino attribuat. Quam pecuniam si qui piorum locorum, aut operum administratores intra mensẽ ab eo die, quo solui debet, numerandam non exegerint; ea seminario iam nunc adiudicata intelligatur. Notarius autem, qui attributionis instrumenta confecerit, triduo ea de re loca pia, quorum intererit, admo- neat. alioqui eis sua pecunia satisfaciat.

Mulctas vero, quæ ob delicta ecclesiastica vel mixti fori, laicis, a iudicibus ecclesiasticis irrogabuntur, ad hunc modum diuidi volumus;

Vt tertia parte piis locis, aut operibus, eadem qua supra diximus conditione addicta, tertia ad fiscum principum sæcularium pertineat: reliquum accusatori detur.

Quibus vero tum clericis tum laicis pecuniæ mulcta imponenda fuerit, si sint soluendo, ne eis pœnam remittant episcopi, nisi graui de causa. Quod iudicium eorum conscientia periculo sit: sin inopes sint, pecuniam aliqua alia saluari pœna commutent, quæ eius generis sit, vt peccatorum vulnera contrariis remediis curentur.

Quidquid consensus, approbationis, sententiæ, vel alio huiusmodi nomine, episcopi ex facultate, in hac Synodo eis permiffa, concesserint, & ab ipsis, & ab eorum quibusuis ministris, gratis omnino detur.

Quamcumque facultatem ex decretis, in hac sacra Synodo editis, habent episcopi, eam ipsos per suos vicarios exequi posse volumus: nisi in iis, quæ proprie ad ordinem episcopalem pertineant: aut in quibus vicarii a sacris Canonibus, aut a Concilio Tridentino, vel a nobis expresse exclusi sunt.

Si in his decretis, ante alteram Mediolanensis prouinciæ Synodum, vlla difficultas orta fuerit, eius, & omnium quæ

ipsis decretis continentur, interpretationem, & explicationem metropolitanano referuamus: falua ſemper ſedis apoſtolicæ auctoritate.

ANNO
CHRISTI
1565.

Quidquid de ſacramentorum adminiſtratione, Miſſæ celebratione, diuinorumque officiorum modo & ratione in hac Synodo decreuimus, id neque ad Mediolanenſem eccleſiam, quæ ſancti Ambroſii præſcripto & inſtituto proprios ritus, ac ceremonias habet, neque ad ceteras, quæcumque eodem iure ac modo ex antiquiſſimo tempore ſacra facere conſueuerunt, in iis quæ eius inſtitutis ritibus & ceremoniis expreſſe aduerſantur, pertinere volumus. Ceteris vero, & Mediolanenſis eccleſia, & quæ eiufdem ritibus vtuntur, æque teneantur, atque aliæ, quæ in provincia noſtra ſunt, eccleſiæ.

Epifcopi, duobus adhibitis de capitulo illius eccleſiæ, cuius res agitur, quorum alter ſuo, alter capituli iudicio deligatur, ſtatuta, conſtitutiones, priuilegia & indulta eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum recognoſcentes, accurate videant, an in illis quidquam ſit, quod ab ipſis ſacri Concilii Tridentini decretis ſit alienum, ad quorum præſcriptum omnia, & ex conſtitutione ſanctiſſimi domini noſtri Pii IV. & ex eodem Concilio corrigant & emendent. Quod ſi epifcopo, & canonicis aliqua de iis acciderit dubitatio, ad metropolitanum referant: qui a ſummo Romano pontifice explicationem eorum poſtulet, quæ difficultatem habere videbuntur.

Vt nemini eorum, quæ in hac ſancta Synodo decreta ſunt, ignorantiam excuſare liceat; edicimus, vt ex quo primum die edita, in valuis metropolitanæ eccleſiæ propoſita fuerint, ad duos meſes, omnes ſe, & his decretis, & ſi contra fecerint, pœnis quæ eis continentur, teneri intelligant.

Ab eo etiam affixionis die eorum decretorum temporis initium ſumendum decernimus, quibus aliquid intra certum tempus præſtari iubemus.

Iubebunt præterea ſinguli epifcopi, ſi eis expedire videbitur, ea omnia, ſuæ quoque cathedralis eccleſiæ valuis affigi; & in proxima ſua diœceſana Synodo legi ac recitari: quo ſtudioſius eorum præcepta omnium animis inculcentur.

ANNO
CHRISTI
1565.

Singulæ etiam cathedrales & collegiata & parochiales ecclesiæ huius prouinciæ has constitutiones certo aliquo loco collocatas perpetuo asseruent. Episcopi singulis quatuor anni temporibus, si id opportunum censuerint, legi iubeant coram se & canonicis ecclesiæ cathedralis & collegiatarum omnia ea, quæ de vita & honestate clericorum, deque diuinorum officiorum celebratione in hac nostra prouinciali Synodo statuta fuerunt: vt ea crebro repetita, facilius in mores inducantur.

Maximas Deo gratias agere debemus, quod quæ pro communi prouinciæ tempore statuenda videbantur, ad optatum exitum perducta sint: quodque eiusdem beneficio principes vniuersæ prouinciæ ii obtigerunt, a quibus omnem opem, auctoritatem, & auxilium in eis exequendis, quæ sancita sunt, iure optimo sperare & expectare liceat. Quod vt ex animo, ac summo studio præstent, pro nostri officii munere eos vehementer hortamur, & per viscera Domini nostri Iesu Christi obsecramus.

Ex præcepto sacri Tridentini Concilii collegimus & cognouimus abusus omnes, qui in indulgentias ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut quauis causa in prouincia Mediolanensi irrepsērunt; vt metropolitanus de iis, ex sententia Synodi, ad summum Romanum pontificem referat; cuius auctoritate & prudentia constitutis iis, quæ huic prouinciæ nostræ expedire videbuntur, fideles salutarem indulgentiarum fructum pie & sancte percipiant.

Actum est diligenter a nobis ex præscripto sacri Tridentini Concilii, quæ ratio iniri posset, vt aliquæ ecclesiæ cathedrales prouinciæ nostræ Mediolanensis, quarum sunt tenues fructus, ita nouis prouentibus auferentur, vt & ad illarum necessitatem & ad episcopalem dignitatem satis essent. Eam autem rationem nomine Synodi metropolitanus ad sanctissimum dominum nostrum referat. Qui cognita rei necessitate, pro sua prudentia & pietate, & episcopis & ecclesiis consulere poterit.

Quia multa a summo Romano pontifice & publicæ totius prouinciæ Mediolanensis & priuatæ singularum ecclesiarum vtilitatis causa petenda sunt; decernimus, vt quidquid ab eius sanctitate communibus nostris, & qui ad-

sunt, prouincialium episcoporum literis postulabitur, id huius Synodi nomine & auctoritate ita factum intelligatur, perinde ac si in sessione publice postulatum esset.

ANNO
CHRISTI
1565.

Omnia & singula, quæ in hac sacra Synodo decreta, actaque sunt, qua debemus obedientia ac reuerentia, auctoritati ac iudicio sanctæ Romanæ ecclesiæ, omnium ecclesiarum matris & magistræ, semper emendanda & corrigenda subiicimus. Laus Deo.

CAROLVS BORROMÆVS MISERATIONE
diuina sanctæ Romanæ ecclesiæ tituli sanctæ Praxedis presbyter cardinalis, archiepiscopus Mediolani, prouinciæ nostræ fidelibus salutem in Domino.

QUANTVM mihi onus imponeret archiepiscopalis officii ratio, cogendi prouincialem Synodum, quo die ex grauissimo S. Tridentini Concilii decreto recognoui, mature vt id munus exequi possem vehementer elaborauit, quod & nostræ testantur literæ, quibus prouinciæ episcopos euocamus; & sciunt graues atque ornati viri, qui nostris ea in re studiis & actionibus interfuerunt. Itaque cum primum mihi licuit, Mediolanum veni, quo prouincialibus episcopis conuocatis, cognitisque ab eisdem iis rebus, quæ in singulis ciuitatibus, ac diocesis correctionis aut moderationis indigerent, in Synodo de ipsorum episcoporum consilio atque consensu ea statuimus ac decreuimus, quæ perturbatam cleri ac reliquorum vitæ & officii disciplinam restituere, vacillantem confirmare, conseruatam propagare posse viderentur. Synodo dimissa cum a Pio I V. pontifice maximo Romam reuocarer, ne in ipso quidem itinere mihi quidquam maiori curæ fuit, quam vt ea decreta prouinciæ, vt spero salutaria, primo quoque tempore peruulgarem. Quam in cogitationem toto animo incumbentem me & ipsius Pii pontificis auunculi mei mox consecuta mors, & deinceps interregni & pontificiorum comitorum occupatio, non iam a studio illa in lucem proferendi, quod, & si grauioribus curis maxime distinebar, tamen dimittere non poteram; sed ab eorum editione retardauit: Sed bene, quod quemadmodum Deum assidue precatus sum, & vt ita fieret pro mea parte contendere, breui ipsius Dei